№ 56. Sobota dnia 10 Maja 1919 roku. Rok I.

Kurjer Częstochowski

PRENUMERATA MIEJSCOWA WYNOSI miesięcznie 4.00 mk. z odnoszeniem 4.5 , poczta 5.00
Adres Redakcji
CZĘSTOCHOWA, ul. P. MARJI 41. TELEFON № 4.
— Administracji Kościuszki 11 —

Redakcja przyjmuje interesa [illegible] codziennie od godziny 10—3 po południu.
Nadesłanych rękopisów, z wyjątkiem zastrzeżonych, Redakcja nie zwraca.
Cena numeru pojedyńczego 25 fen.

CENA OGŁOSZEŃ
Pierwsza strona za wiersz jednoszpaltowy lub jego miejsce 1 60 fen., druga i trzecia 1.25 fen., czwarta 0.60 fen., [illegible] za wiersz petitowy.
Ogłoszenia w tekście przed kroniką i pod telegramami 2 mk za wiersz, Nekrologi mk. 1.50 za wiersz, Drobne ogłoszenia [illegible] 15 fen. za wyraz

Epokowe chwile Polski.

(Telegramy własne „Kurjera Częstochowskiego“).

Ustalenie granic Polski na Zachodzie.

POZNAŃ, 8 maja.

Ogłoszone we środę w Wersalu warunki pokoju przyznają Polsce:

1) Cały niemal Górny Śląsk od Neustadtu z powiatami opolskim i kluczborskim i z całym okręgiem na wschód i na południowy wschód od tych powiatów.

2) Całe niemal Poznańskie z Lesznem.

3) Prusy Zachodnie z Puckiem i Gdańskiem.

4) Wąski pas Prus Wschodnich po prawej stronie Wisły z miastami Toruniem i Grudziądzem.

W regencji olsztyńskiej i w przyległych powiatach Prus Wschodnich urządzony będzie plebiscyt.

Najważniejsze warunki pokojowe.

Wojska niemieckie mają być w ciągu dwóch miesięcy po podpisaniu pokoju zmniejszone do 70 tys. piechoty, 30 tys. kawalerji z 4 tys. oficerów. Zbrojenia będą nadzwyczaj ograniczone.

Wszystkie forty w odległości 50 mil ang. na wschód od Renu będą zniesione.

Flota niemiecka w tymże okresie ma być zmniejszona do 6 pancerników, 6 krążowników lekkich, 12 torpedowców i 12 kontrtorpedowców i 15 tys. załogi przy 1500 oficerach.

Urządzenia wojenne i morskie na Helgolandzie muszą być zniesione.

B. cesarz Wilhelm oddany zostaje pod sąd nadzwyczajny za pogwałcenie moralności międzynarodowej i świętości układów.

Osoby, które pogwałciły prawa międzynarodowe i zwyczajów wojny, stawione będą przed sąd koalicji.

Niemcy zapłacą 1 miljard funtów szterlingów oraz muszą wynagrodzić straty i szkody wszystkim osobom cywilnym mocarstw sprzymierzonych.

Niemcy nie podpiszą pokoju.

BERLIN 8.5 — Do prasy niemieckiej telegrafują z Wersalu, że **delegacja niemiecka otrzymawszy warunki była nadzwyczaj wzburzona, jednakże nie odrzuciła ich,** lecz w ciągu terminu 14-dniowego wypracuje swoje wnioski w tych punktach, które są nie do przyjęcia.

Obecnych warunków żaden rząd podpisać nie może, gdyż taki pokój oddaje Niemcy w niewolę.

Koalicja o pokoju.

PARYŻ 8.5—Koalicja nie przypuszcza, by niemcy mogli odrzucić warunki. Niemcy mogą piśmiennie pertraktować, ale odpowiedź, którą otrzymają, będzie ostateczną.

Sprawa Polski, Belgji i odszkodowań.

BERLIN. 8 maja.

Depesza biura Reutera zawiera następujące warunki pokojowe dotyczące Polski:

Niemcy odstępują Polsce większą część Górnego Śląska, Poznań i część wschodnich Prus, leżącą na lewym brzegu Wisły.

Przynależnosc południowej i wschodnie granicy Wschodnich Prus zostanie zdecydowaną drogą plebiscytu.

Gdańsk z okolicą zostaje wolnym portem.

Belgja otrzymać ma sporne terytorja od Moresnet i część pruskiego Moresnet. Niemcy mają się zrzec wszystkich praw nad Eupen i Malnidie, których mieszkańcy będą mieli prawo w ciągu 6 miesięcy zadecydować czy teren ten ma należeć całkowicie do Belgji, poczem decyzję ostateczną wyda Liga Narodów.

W pasie 50 kilometrowym na wschód Renu. Niemcom nie wolno mieć żadnych fortyfikacji i nie trzymać żadnych załóg.

Szkody, — wyrządzone przez Niemców ludności cywilnej we wszystkich państwach mają być całkowicie zwrócone. Ogólna suma ma być obliczona do maja roku 1921 w ciągu 2-ch następnych lat Niemcy mają zapłacić 20 miljonów marek w złocie, towarach, okrętach i t. p.

Holandja musi w ręce sprawiedliwości wydać Wilhelma.

BERLIN, 8 maja.

Biuro Reutera donosi że koalicja w warunkach pokoju żąda od Holandji wydania Wilhelma.

15 działów umowy pokojowej.

PARYŻ, 8 maja.

Umowa pokojowa podzielona została na 15 części.

1 część,

zawiera układ co do Ligi narodów.

2 część,

określa granice Niemiec.

3 część,

zobowiązuje Niemcy co do przyjęcia zmian, które wprowadza układ pokojowy; ustanawia państwa polskie i czesko - słowackie; zmienia granice Belgji; wprowadza nowy system rządów w Luksemburgu i w okręgu Saary; oddaje Alzacje i Lotaryngję Francji, ustanawia zasady, — regulujące sprawy Szlezwiku; zobowiązuje Niemcy do uznania samodzielności Austrji.

4 część,

odbiera Niemcom kolonje i koncesje zamorskie; uznaje protektorat Anglji nad Egiptem i unieważnia układ w Algeciras.

5 część,

ogranicza armję i flotę niemiecką, znosi w Niemczech służbę wojskową z poboru czyniąc w ten sposób krok pierwszy do rozbrojenia ogólnego.

6 część,

reguluje sprawę powrotu jeńców.

7 część,

mówi o odpowiedzialności i karze oraz pociąga do śledztwa sądowego b. cesarza Wilhelma.

8 część,

mówi o wynagrodzeniu szkód i strat i zawiera szczegółowe przepisy co do zwrotu trofeów z dawniejszych wojen.

9 część,

zawiera postanowienia finansowe,

10 część,

dotyczy spraw ekonomicznych i przywraca moc międzynarodowym układom i konwencjom niepolitycznym.

11 część,

zajmuje się lotnictwem,

12 część,

reguluje międzynarodową kontrolę nad portami, rzekami, kolejami, a w szczególności zajmuje się kanałem Kilońskim.

13 część,

zawiera układ pracy,

14 część,

głosi o terminie okupacji okręgów niemieckich.

15 część,

dotyczy układów i zdobyczy wojennych.

TEATR „ODEON" KRZEMIŃSKIEGO
ulica Panny Marji Nr. 27.

Program od soboty 10 do środy 14 Maja.

Największa sensacja wszechświatowa!

Pomimo kolosalnej dzierżawy obrazu

Ceny miejsc zwykłe

Niebywały obraz Francusko-Ameryk.

„KAISER"

Epokowy dramat w 6-ciu aktach.

Dzieje wojny wszechświatowej począwszy od zamachu w Serajewie.

Cała prawda Zbrodni Pruskich.

Niezwykła ilusracja czteroletnich walk o wolność świata.

Główne postacie:
Prezydent Wilson. Marszałek Foch. Ambasador Gerard. Ex-cesarz Wilhelm. Hindenburg. Ludendorff. Szef admiralicji osławiony von Tirpitz. Gubernator Belgji von Bissing. Kapit. Schwartz i wielu innych.

Nad program:
Fragmenty z obchodu 3-go Maja w Częstochowie
(Własne zdjęcia fotograficzne)

Groźne rozruchy w Galicji.

Robota bolszewicka na tyłach armji polskiej.

RZESZOW, 8.5 W poniedziałek przyszło w Kolbuszowej do bardzo poważnych zaburzeń. **Uzbrojone bandy chłopskie** wpadły do miasta, zrabowały żydów, **rozbroiły kompanję wojska i podpaliły miasto.** Zginęło przy tem kilku żołnierzy i osób cywilnych, wielu jest rannych.

Władze skierowały do Kolbuszowej dwa bataljony piechoty i oddział szwoleżerów.

O uspokojenie Rzeszowszczyzny.

RZESZÓW, 9.5 Misję uspokojenia całej Rzeszowszczyzny oddano w ręce gen. Szamoty, jako głównodowodzącego sił wojskowych i radcy Biedermanowi, jako dodanemu urzędnikowi cywilnemu.

Bandy z Królestwa i nasłani agitatorzy biorą udział w rozruchach.

KOLBUSZOWA, 9.5 Sytuacja jest ciągle bardzo poważna. Wojsko napływa zbyt powoli. W rozruchach biorą udział nadsyłane z Kongresówki uzbrojone bandy chłopskie.

Do tłumienia rozruchów użyto Hallerczyków, których pociąg zatrzymano po drodze i skierowano w lasy kolbuszowskie, gdzie się zagnieździły bandy chłopskie.

Wynik działalności bolszewików.

TARNÓW, 9.5 Po wsiach, zwłaszcza w sąsiedztwie rzeszowszczyzny, a nawet w dalszych, daje się odczuć systematyczna agitacja bolszewicka. Widoczna jest ręka organizatorów, przygotowujących zaburzenia, jakieś tajne organizacje zalewają wsie przesyłkami broni. Znamy wypadki, gdzie rewizje urządzone odkryły u kłusowników formalne magazyny broni i amunicji.

Reprezentanci zarządów dóbr, którzy z obowiązku musieli brać udział w tych rewizjach, otrzymali od bolszewików pogróżki, że zostaną zamordowani. Konieczne jest stłumienie zbrodniczej agitacji silną ręką i radykalnymi środkami.

Cel tej agitacji jest jasny, rzuca nań światło, choćby taka konieczność zawrócenia Hallerczyków, przeznaczonych do dopełnienia zwycięstwa, odniesionego nad bolszewizmem rosyjskim i ukraińskim. Były tu w robocie ręce rosyjskie i ukraińskie, jeżeli nie czeskie i niemieckie równocześnie, kierowane przez jedną jakąś tajną władzę i dowództwo.

Tym rozruchom nie można przyznać charakteru tylko lokalnego, przeczą temu owe posiłki zbrojne, nadsyłane z zagranicy powiatów i prowincji, które wskazują na istnienie jakiegoś sztabu, który skierowuje siły zbrojne na upatrzony punkt ataku.

Czerwony Berlin ogłasza konieczność sojuszu z Rosją. Głośny artykuł „Vorwärtsu"

WIEDEŃ, 8.5 Uważamy za oficjalny organ obecnego rządu berl. socjal. „Vorwärts" wystąpił w dniu dzisiejszym z artykułem naczelnym o tendencji zdecydowanie rusofilskiej, w którym wobec położenia zagranicznego Niemiec i rozstrzygnięć, jakie przyniosą już najbliższe godziny z Paryża, a które to rozstrzygnięcia co najmniej w punktach zasadniczych nie są tajne rządowi berlińskiemu, wzywa do ścisłego sojuszu z Rosją, jako naturalną ostoją dla Niemiec, które tracą bezpowrotnie wszelkie oparcie w południowej części Europy środkowej i na Bałkanie, a od strony zachodniej, północnej i wschodniej otoczone będą zwartym murem nieprzyjaciół, zarówno pod względem ekonomicznym, jak politycznym.

Niemcy winni nawiązać przerwaną nić tradycji historycznej.

Żołnierze niemieccy rabują i profanują polskie kościoły.

Dziennik Poznański donosi: Mimo układu rozejmowego i przyrzeczeń dopuszczają się żołnierze „Grenzschutzu" nowych gwałtów. W ostatnią niedzielę pasyjną dnia 6 kwietnia zakazali żołnierze z „oddziału Abrahama" nabożeństwa niedzielnego pod groźbą rozbicia kościoła granatami.

Następnego dnia przypadała uroczystość adoracji Najświętszego Sakramentu w Nakle, ale i do tego nabożeństwa nie dopuszczono. Ks. Pałkowskiego, mianowanego przezemnie wikarjuszem chciano, gdy przybył do Nakła, aresztować, tak że był zmuszony wrócić do Bydgoszczy. Od stycznia do kwietnia rewidował Grenzschutz trzykrotnie kościół, a to jak n. p. dnia 29 kwietnia w czapkach i z palącemi się cygarami w ustach. Również probostwo rewidowano kilkakrotnie mimo to że dowodzący wojskiem por. zakazał dalszych rewizji, żołnierze pisemny rozkaz majora podarli. Przy rewizji kościoła zginęły 4 wielkie świece, wino mszalne i bielizna, nawet trumny na cmentarzu otworzyli żołnierze i rewidowali je, a ciała umarłych leżały od trzech tygodni nie pogrzebane z powodu zakazu Grenzschutzu. Proboszcz miejscowy był kilkakrotnie zelżony publicznie przed kościołem, gdyż wstawiał się za parafianami i chciał odprawić niedzielne nabożeństwo. Aresztowano go raz bez najmniejszego powodu i pół ubranego eskortowano przez całe miasto.

Za księdzem wikarjuszem strzelano na ulicy. Ks. Spikowskiego wywiezionego z Podzamcza puścił Grenzschutz na wolność za opłatą 10 tysięcy marek, natomiast ks. Krawieckiego proboszcza w Głaszynie aresztowano i wywieziono do Głogowej.

Podpisano: Edmund arcybiskup

—(o)—

DZIEN POLITYCZNY.

Ebert i Scheidemann czekają na powrót Hohenzolerów.

W ostatnim numerze swojego pisma „Zukunft" Maksymiljan Harden daje przegląd dokumentów, znanych dotychczas, a odnoszących się do wybuchu wojny, wyciąga z nich wniosek niezbity, że Niemcy chciały wojny i pchały ku niej Austrję, poczem kończy następującemi słowami:

Dzisiejszy rząd niemiecki odmawia ogłoszenia wszystkich dokumentów. Hasłem dnia jest coś wprost przeciwnego: „Żadnych rewelacji"! Bo ludzie, którzy są dziś u władzy, spodziewają się, że kiedy powrócą Hohenzolerowie, to zatrzymają ich na ich stanowiskach, albo przynajmniej zapewnią im powrót z tytułem radców cesarskich.

Posłowie sejmowi o deklaracji.

„Kur. Por." cytuje opinje całego szeregu rozmaitych posłów, wymienionych z nazwiska, lub bezimiennie. I tak pos. socjalistyczny mówi, że ogólne wrażenie deklaracji jest dodatnie. Styl jest archaiczny i zbyteczny w akcie, — wymagającym precyzji. Drugi poseł socjalistyczny oświadcza, że w deklaracji motywy splątały się z przepisami. Poseł Witos oświadcza, że deklaracja może być podkładem do opracowania właściwej ustawy zasadniczej. Pos. Korfanty ma naogół zastrzeżenia. Brak w deklaracji punktu o uspołecznieniu. Wreszcie pos. Federowicz oświadcza że deklaracja jest rozprawą, a nie projektem ustawy. Jest opracowana przez ludzi którzy nie są ani prawnikami, ani ekonomistami.

—(o)—

Nasze wschodnio-północne kresy.

(Statystyka narodowościowa).

Na ziemiach dawnego W. ks. Litewskiego pod względem etnograficznym wyodrębnić można trzy większe obszary i dwa mniejsze.

Z obszarów tych jeden nazwać można polskim, drugi litewskim, trzeci białoruskim, z mniejszych: jeden rusińskim, drugi łotyskim (latgolskim).

Do obszaru polskiego zaliczyć należy powiaty białostocki, sokolski, bielski, grodzieński i wołkowyski, gub. grodzieńskiej — wileński, lidzki, oszmiański, wilejski, diśnieński, część święciańskiego i część trockiego; gub. wileńskiej część powiatu jezioroskiego, gub. kowieńskiej część pow. iłłuksztańskiego, gub. kurlandzkiej, pow. miński gub. mińskiej, pow. borysieński i część dyneburskiego gub. witebskiej. Obszar ten stanowi długą linję, zdążającą od Bugu i Narwi przez Białystok, Grodno, Wilno aż do Dyneburga.

W obszarze tym rozróżniać należy kilka oddzielnych terenów: białostocki, grodzieński, wileński i mińsko - dyneburski.

Obwód białostocki, składający się z pow. białostockiego, sokolskiego i bielskiego, przy ogólnej liczbie mieszkańców 565 tys. liczy 300 tys. polaków (53 proc) 50 tys. białorusinów (9 proc), 75 tys. rusinów (13,5 proc), 115 tys. żydów (26,5 proc.) i 25 tys. innych narodowości (4,5 proc.)

Obwód białostocki stanowi dalszy ciąg rdzennego etnograficznego polskiego obszaru.

Obwód grodzieński ma przewagę białorusinów ze znaczną mniejszością polską, składa się on z pow. grodzieńskiego i wołkowyskiego, przy ogólnej ilości mieszkańców 360 tys., polacy liczą 110 tys. białorusini 175 tys., żydzi 60 tys. i inne narodowości 15 tys.

Obwód wileński składa się z pow. wileńskiego, lidzkiego, oszmiańskiego, części święciańskiego i trockiego i posiada przewagę ludności polskiej, ogólna liczba mieszkańców liczy 1165000, z tego 700 tys. polaków, białorusinów 150 tys. litwinów 75 tys., żydów 200 tys. i innych narodowości 40 tys.

Obwód mińsko-dynaburski, składający się z pow. mińskiego, wilejskiego, diśnieńskiego i części jeziorowskiego, iłłuksztańskiego i dyneburskiego, na ogólną liczbę 1235000 ludności liczy 400 tys. polaków (42 proc.), 450 tys. białorusinów (37,5 proc.), 25 tys. litwinów (2 proc.), 40 tys. łotyszów (3 proc.), 200 tys. żydów (16 proc.) i 110 tys. innych narodowości (9,5 proc,)

Ogółem na obszarze polskim na 3325 tys. mieszkańców znajduje się 1510 tys. polaków(45,5 proc), 825 tys. białorusinów (25 proc.), 75 tys. rusinów (2 proc.) 100 tys. litwinów (3 proc.), 575 tys. żydów (17 proc.), łotyszów 1 proc. i 200 tys. różnych narodowości.

Drugi obszar litewski obejmuje całą gub. Kowieńską (bez części pow. jezioroskiego i części pow. święciańskiego i trockiego gub. wileńskiej.

Ogólna ilość mieszkańców tego obszaru wynosi 1875 tys., w tej liczbie 100 tys. polaków (5%), 1375 tys. litwinów (73%), 250 tys. żydów, (14%) i 150 tys. innych narodowości (8%) Do obszaru litewskiego należy i północna Suwalszczyzna

Trzeci obszar białoruski podzielić można na zachodni i wschodni.

1 Zachodni obejmuje pow. prużański i słonimski gub. grodzieńskiej, pow. nowogrodzki, słucki i piński gub. mińskiej, Liczy on na 1830 tys. ludności, 120 tys. polaków (9 proc.), 950 tys. białorusinów (71,5 proc.), 200 tys. żydow (15 proc.) i 60 tys. innych narodowości (4,5 proc.)

2. Wschodni obejmuje pow. bobrujski, mozyrski, rzeczycki, humeński i borysowski, gub. mińskiej, lepecki, płocki i witebski gub. witebskiej, mohylewski, orszański, sienieński i części storobychowskiego i rohuczewskiego gub. mohylewskiej.

Część gub. mohylewskiej na wschód od Dniepru i niektóre powiaty gub. witebskiej należy uważać za bezpowrotnie stracone dla b. w. ks. Litewskiego.

Wschodnia Białoruś liczy 2620 tys. mieszkańców w tej liczbie 175 tys. polaków (6,5 proc.) 1925 tys. białorusinów (73,5 proc.), 350 tys. żydów (13,15 pr.) i 170 tys. innych narodowości (6,5 proc.)

Do obszaru rusińskiego należy pow. brzesko-litewski i kobryński gub. grodzieńskiej, na 450 tys. mieszkańców jest 25 tys. polaków (5 5 proc.), 320 tys. rusinów (71 proc.) 80 tys. żydów (18 proc.) i 25 tys. innych narodowości (5,5 proc.)

Do obszaru łotyskiego należą pow. lucyński, rzezycki i część dynaburskiego gub. witebskiej, liczy on 450 tys. mieszkańców, w tej liczbie 40 tys. polaków (9 proc.) 300 tys. łotyszów (66 5 proc.) 20 tys. białorusinów (4 5 proc.) 40 tys. żydów (9 proc) i 50 tys. innych narodowości (11 proc.)

Ogólna ilość ziem b. w. ks. litewskiego, posiada 102000 tys. mieszkańców w tej liczbie 1670 tys. polaków (19 5 proc.) 3910 tys. białorusinów (38 proc.) 395 tys. rusinów (35 proc.), 1475 tys. litwinów (14 5 proc.), 340 tys. łotyszów (3,5 proc.) 1595 tys. żydów (14 5 proc.) 615 tys. innych narodowości (6 proc.)

Dr. St. Nowak.

KRONIKA.

Dziś 10 maja 1919 roku.

Asygnaty Polskiej Pożyczki Państwowej

nabywać można (po potrąceniu procentu)

100	markowe,	koron.	rubl.	za	97,63
500	„	„	„	„	488,13
1000	„	„	„	„	976,25
5000	„	„	„	„	4870,25
10000	„	„	„	„	9762,50

ŻYCIE CZĘSTOCHOWY.

Nasz dodatek nadzwyczajny.

W dniu wczorajszym natychmiast po otrzymaniu najświeższych depesz o ustaleniu polskich granic na zachodzie i warunkach umowy pokojowej z niemcami wydaliśmy dodatek nadzwyczajny, który rozszedł się w olbrzymiej ilości egzemplarzy.

Nabożeństwo harcerskie.

W niedzielę o g. 9 i pół w kościele św. Jakuba odbędzie się nabożeństwo harcerskie ku uczczeniu św. Jerzego. Drużyny męskie i żeńskie przybędą w ordynku do świątyni, poczem na placu przy ul. Jasnej odbędzie się generalna zbiórka drużyny w celu wysłuchania rozkazu komendy głównej w Warszawie i sprezentowania się nowemu inspektoratowi okręgu Częstochowskiego.

Wycieczka do Sosnowca.

W dniu 3 maja uczniowie klasy VI i realiści klasy VII gimnazjum państwowego pod kierunkiem nauczyciela przyrody E. Sojeckiego udali się na wycieczkę geologiczno-krajoznawczą do kopalni „Saturn" w Sosnowcu.

Wycieczkowicze wyjechali w liczbie 38, korzystając, dzięki staraniom naczelnika stacji, Częstochowy z oddzielnego wagonu.

Do kopalni, odległej o 6 wiorst od Sosnowca, młodzież przybyła o godz. 11 rano i podzielona na dwie grupy, pod kierunkiem wyznaczonych przez dyrekcję kopalni sztygarów i inżynierów mogła zwiedzać kopalnię. Przewodnicy wycieczki szczegółowo objaśniali gości z narzędziami, maszynami i pracą w kopalni. Młodzież zwiedziła wszystkie urządzenia kopalniane, jak szyby, pochylenia, podziemne uliczki i korytarze, składy, stajnie, pompy, jak również wycieczkowicze obserwowali wiercenie otworów w pokładach węgla i ładowanie węgla.

Następnie zwiedzili sortownię a na wierzchu elektrownię, maszyny parowe, warsztat mechaniczny, łaźnie i td.

Po wycieczce młodzież była przyjmowana herbatą, poczem wszyscy, biorący udział w wycieczce fotografowali się.

Powrócono z wycieczki o godz. 4 rano w czwartek do Częstochowy.

Tego rodzaju wycieczki mają nadzwyczaj doniosłe znaczenie, gdyż wpływają kształcąco, realizując to, co młodzież słyszy na wykładach. I na wyżej opisanej wycieczce zapoznała się z kopalnią węgla i jego zwarstwieniem, a więc z warstwą górną, pokrywającą węgiel i podścielisko, następnie pracę mozolną wyłupywania węgla, ładowania i rozgatunkowania. — Zarazem młodzież miała sposobność zwrócić uwagę na gęstość zaludnienia Zagłębia i uprzemysłowienia jak również na odmienny charakter wszystkich innych dzielnic naszego kraju. Pożądanem byłoby, żeby inne szkoły zwróciły baczną uwagę na kształcące znaczenie wycieczek i organizowały je do Krakowa, Poznania w Łysogóry i wogóle tam, gdzie młodzież może poznać coś nowego nauczyć się wiele i uszlachetnić.

E. Sojecki.

Zebranie polityczne w sprawie Litwy, Wilna i Białorusi.

Redakcja „Kurjera Częstochowskiego" urządza w niedzielę dn. 11 b. m. o godzinie 7 i pół wieczorem w sali kinoteatru szkolnego (Szkolna 12) zebranie polityczne w doniosłej sprawie narodowej Litwy, Wilna i Białorusi.

Przemawiać będą poseł do Sejmu p. M. Moczydłowska, dr. St. Nowak i ks. W. Kneblewski.

Ze względu na doniosłość sprawy spodziewamy się, że wszyscy wybitniejsi i interesujący się sprawami politycznymi członkowie miejscowego społeczeństwa przybędą na zebranie.

Wejście bezpłatne.

Niebywała radość na Górnym Śląsku.

Spodziewając się, iż sąsiadujący z Częstochową Śląsk Górny otrzyma wcześniej wiadomości o szczegółach umowy pokojowej z Niemcami niż źródła warszawskie, „Kurjer Częstochowski" delegował do Katowic umyślnego sprawozdawcę, który też natychmiast po nadejściu z Wersalu depesz iskrowych zakomunikował je redakcji naszego pisma.

W ten sposób zdołaliśmy uprzedzić wszystkie inne pisma, które w dniu wczorajszym podanych w naszym dodatku nadzwyczajnym wiadomości jeszcze nie miały.

Sprawozdawca nasz doniósł nam również, że po ogłoszeniu wiadomości o przyłączeniu Śląska do Polski dał się zauważyć niebywały wprost nastój na Śląsku wśród ludności polskiej, podczas gdy prusacy, choć się spodziewali tego ciosu, załamują ręce z rozpaczy i złorzeczą tym, którzy wywołali wojnę.

Do pań częstochowskich.

Panie, które zechcą łaskawie podjąć się w niedzielę d. 11 maja sprzedaży znaczka na rzecz rekruta polskiego a nie brały udziału w sprzedaży znaczka w d. 3 i 4 maja, są proszone najuprzejmiej o zgłaszanie się w sobotę d. 10 maja do sklepu p. Krakowieckiego ul. Panny Marji 24 od 3 do 7 popoł. w celu obsadzenia wakujących posterunków.

Patronat poborowy ma nadzieję, że żadna z pań nie uchyli się od spełnienia obowiązku obywatelskiego.

Lista już obsadzonych posterunków będzie ogłoszona jutro.

Wynik kwesty na rekruta polskiego.

W dniach 3 i 4 maja zebrano na ulicach Częstochowy na rzecz rekruta polskiego do woreczków mk. 10354 kor. 605 i rb. 132.

W niedzielę ostatni dzień kwesty. — Na mieście przygrywać będą orkiestry wojskowe.

Koncert na inwalidów wojennych.

Onegdaj odbył się w parku Staszica koncert orkiestry wojskowej 27 p.p. na rzecz inwalidów.

Koncert cieszył się powodzeniem, czego dowodem był liczny udział publiczności. Orkiestra pod umiejętnem kierownictwem odegrała cały szereg poważnych utworów jak „Rapsodja Liszta. uwertura z „Trawiaty", „Polonez" i inne.

Sądzimy, że koncerty te, zapoczątkowane przez dowódcę Okręgu Wojskowego pułkownika Bokszczanina, będą się cieszyć powodzeniem ze względu na tak piękny cel stałem powodzeniem u publiczności Koncerty odbywać się będą stale we czwartki, soboty i niedziele od godz. 4 p.p. do 8 wieczorem w parku miejskim Staszica.

Zaznaczyć należy, że koncert czwartkowy przyniósł marek 500 dochodu, co świadczy najlepiej o sympatji, jaką darzą częstochowianie nasze wojsko.

Przypomnieć warto, że koncerty prusaków podczas najpiękniejszej pogody dawały najwyżej 50 marek zysku!

Kinoteatr Szkolny

10 i 11 b. m.

ZAKŁADNICZKA

wspaniały dramat na tle wojny dzisiejszej

Zebranie rzeźników.

Urząd starszych zgromadzenia rzeźniczego zaprasza swych członków na zebranie majstrów, które odbędzie się dnia 11 maja w sali Stowarz. Rzem. Przem. o godz. 3 po poł.

Cel zebrania—spłacanie się majstrów, wyzwalanie na czeladzi, zapisy uczniów.

Ranni z pod Wilna.

W szpitalu garnizonowym w Częstochowie znajduje się obecnie na kuracji 140 rannych z pod Wilna, wśród których jest 9 bolszewików.

Inwalidzi w Częstochowie.

Do dnia wczorajszego zarejestrowano w tutejszej Ekspozyturze sekcji min. spraw wojskowych 415 inwalidów, żołnierzy różnych formacji wojskowych.

O zniesienie ograniczeń.

Posłowie żydowscy przygotowują wniosek do Sejmu o zniesieniu wszelkich ograniczeń prawnych żydów, które jeszcze figurują w kodeksie rosyjskim, dotąd obowiązującym w Polsce. Posłom zależy głównie na zniesieniu zakazu zamieszkiwania żydów na ziemi włościańskiej; na uprawomocnieniu dokumentów prawnych z podpisem żargonowym lub hebrajskim; dopuszczaniu żydów do cechów rzemieślniczych; ustanowieniu odrębnej roty przysięgi dla żydów.

Kamizelki z kierenek.

Ranni bolszewicy przywiezieni do naszego miasta mieli zaszyte w kamizelkach tysiące t. zw. rubli kierenek, którymi hojnie szafowali, płacąc np. za szklankę herbaty w bufetach na stacjach po. 20 rubli. Tragarzom za usługi bolszewicy płacą po 50 rubli. Nadmiar gotówki posiadanej przez bolszewików świadczy o instynktach grabieżczych, jakie żołnierze Trockiego ujawniali w czasie swego pobytu w Wilnie, dowodzi również jaką wartość przedstawiają monety czerwonej Rosji.

Zebranie.

W niedzielę 11 b. m. godz. 2 ej i pół po poł. odbędzie się nadzwyczajne zebranie członków Stow. Rzem. Przem. I Aleja 9, w celu zdania relacji ze Zjazdu w Warszawie i przyłączenia się do Centralnego Towarzystwa Rzemieślniczego w Królestwie Polskim.

Ile podpisano pożyczki?

W dniu 6 maja, w filji Banku Handlowego w Częstochowie zakupiono pożyczki państwowej przez 3 osób miejscowych na rub. 6.100, mk. —.— i kor. 700 oraz 6 zamiejscowych za rb. 2.300, mk. 600 i kor. —.—.

Kolejarze żydowscy.

Posłowie żydowscy czynią starania o pozyskanie PPS. dla wniosku sejmowego o przyjęciu z powrotem kolejarzy żydów, którzy zostali zaangażowani przez okupantów.

O jazdę koleją.

Na mocy dekretu z dnia 7 lutego 1919 r. postanowiono z dniem 15 maja rb. przepisy następujące:

Osoby podróżujące powinny posiadać bilety przejazdowe obowiązkowo. Podróżny, nie mający biletu winien zapłacić potrójną cenę; jeżeli stacja wyjazdu nie może być ustaloną poczwórną; w każdym razie grozi mu kara 10 marek lub 20 koron.

Następnie podróżny, który zajął miejsce w klasie wyższej, nie tą do której upoważnia go bilet zapłaci karę 10 mk. lub 20 koron.

Podróżny, odmawiający zapłaty będzie usunięty na najbliższej stacji, gdzie będzie sporządzony protokuł. Osoby zaś, nie mające zamiaru wyjechania, jeśli zajmą miejsce w wagonach, przygotowanych do odjazdu obowiązane zapłacić karę 6 mk. lub 12 kr.

Koncert Drzewieckiego.

Dziś, w sobotę 10 bm. w sali Straży Ogniowej odbędzie się wielki koncert znanego w stolicy pianisty, Zbigniewa Drzewieckiego. Na program koncertu, który wywołał zainteresowanie w naszem mieście, złożą się utw. Szopena, Liszta, Bacha, Szumana i innych. Bilety wcześniej nabywać można w cukierni Jackowskiego.

Zebranie urzędników.

— Ogólne zebranie nowo powstającej kooperatywy pracowników instytucji miejskich i państwowych odbędzie się w sobotę 10 b. m. o godzinie 7-ej wieczorem w Sali szkolnej w domu II-ga Aleja № 35 w drugim podwórzu w celu dokonania wyborów stałego zarządu sklepu. Zarząd tymczasowy uprzejmie prosi osoby zainteresowane o punktualne i jaknajliczniejsze przybycie na zebranie.

„Zakładniczka" w Kinoteatrze szkolnym.

Zarząd Kinoteatru szkolnego sprowadził z Warszawy prześliczny dramat w 4 aktach p. t. „Zakładniczka" opiewający niezwykłe wydarzenia na zachodnim froncie bojowym pod Arras.

Demonstracja tego obrazu odbędzie się w d. 10 i 11 b. m.

Przedstawienie żołnierzy.

Dziś, w sobotę 10 bm. o g 8 wiecz. w sali „Ogniska Robotniczego" zespół amatorski Miłośników sceny 2 pułku straży granicznej odegra sztukę „Gwiazda Syberji".

Podczas antraktów przygrywać będzie orkiestra 27 p. p. Dochód z przedstawienia przeznaczony na kupno mundurów dla żołnierzy, to też przypuszczać należy, że sala będzie wypełniona po brzegi.

Co z nich wyrośnie.

W domu nr. 10 przy ul. Wieluńskiej dzieci pewnych lokatorów zachowują się na ulicy w sposób tak nieprzyzwoity, że świadczy to bardzo źle o ich rodzicach którzy najwidoczniej lekceważą ich wychowanie. Wobec napływających do nas skarg mieszkańców na zachowanie się dziatwy zmuszeni będziemy dla wiadomości policji wymienić nazwiska ich opiekunów.

Okropne morderstwo.

W dniu wczorajszym jeden z włościan zamieszkałych we wsi Mirów pod Częstochową, posprzeczał się ze swoim sąsiadem i w czasie bójki uderzył go tak silnie w głowę cepami, że nieszczęśliwy po krótkich męczarniach zmarł.

Ujęcie złodzieja.

W dniu wczorajszym na st. Częstochowa grupa żydów oddała w ręce Straży kolejowej współwyznawcę swego, który usiłował jednemu z kupców wyciągnąć z kieszeni większą sumę pieniędzy.

—(o)—

Ostatnie telegramy.

(tel. wł. „Kur. Częstoch.")

Żądania Belgji.

WERSAL, 9 maja. — Skargi belgijczyków na niedostateczne wynagrodzenie za straty wojenne sprawiały koalicji niemało kłopotu.

Belgja żądała całkowitego odszkodowania za odbudowę kraju.

BRUKSELA, 9 maja. — Rada koron na postanowiła po podpisaniu warunków pokoju, zwrócić się o wszczęcie rokowań z Holandją w celu uregulowania sprawy Szeldy.

„Dobry pokój".

WERSAL, 9 maja. — Na posiedzeniu izby francuskiej, na którym odczytano projekt warunków pokojowych, podano do wiadomości publicznej, że projekt sprawił dobre wrażenie.

Clemenceau powiedział przytym: „Zrobiłem, co mogłem najlepszego. — Wierzę, iż to będzie dobry pokój".

Nowe szczegóły traktatu pokojowego.

WERSAL, 9,5 Traktat pokojowy zawiera procz zrzeczenia się Alzacji i Lotaryngji 10 letnie zrzeczenie Kenlu i (wszystkich warstw przechodzących przez Ren

aż do prawego brzegu. Prócz tego traktat zawiera zrzeczenie się przez Niemców okręgu Saary włącznie z dużą częścią Pfalzu na lat 15, zrzeczenie się okręgów Eupen i Malmedie, które dostanie Belgja. Dalej traktat zawiera zrzeczenie się Górnego Śląska, Poznania, Leszna, Birnbauma, Scheidemühl, Zachodnich Prus, Torunia, Grudziądza i szerokiej strefy do Baltyckiego morza włącznie z wolnem miastem Gdańskiem na korzyść Polski. O przynależności Szlezwiku północnego i środkowego zadecyduje ostatecznie plebiscyt.

Najważniejsze szczegóły traktatu

BERLIN, 8|5. Biuro W. T. B. donosi: Wschodnia granica Niemiec przebiega według żądań koalicji w okręgach Schlochau, Deutschkrone, Filene, Szwerin, które zostać mają w państwie niemieckim.

Przecięte będą okręgi Bomst, Franstadt, Gühran i Millitsch, Grosswartenburg i Namslau zostaną niemieckie. Jednak okręgi Kluczborg, Opole i część okręgu Neustadt i cały wschodni i południowo wschodnia część Górnego Śląska należeć ma do Polski.

„Mordercy, łotry"!

BERLIN, 8 maja.

Tel. wł. „Kurjera". Do pism niemieckich donoszą z Wersalu, iż ogrodzenie delegacji niemieckiej drutem kolczastym wywołuje trudności w przechodzeniu z jednego hotelu do drugiego.

Delegaci niemieccy narażeni są przytym na przykrości, gdyż publiczność nie szczędzi im epitetów, krzycząc: „Mordercy, łotry, łajdaki!"

Wczoraj dwaj urzędnicy delegacji niemieckiej chcieli w towarzystwie kurjera udać się w sprawach urzędowych z Wersalu do Berlina. Oficer służbowy uznał udzielone im pozwolenia za niewystarczające, a gdy ci zaczęli protestować, kazał im „stulić pyski" i zamierzył się na nich laską.

Odstawiono ich pod eskortą z powrotem do hotelu.

Życie kraju

Z Ziemi Kieleckiej.

Z Włoszczowej donoszą nam:

W ub. miesiącu rozpoczął czynności nowy sejmik powiatowy, złożony z 27 członków z wyboru, który przedewszystkiem uchwalił zaciągnięcie pożyczki od rządu w sumie 8 miljonów marek na poprawę dróg w powiecie. Pożyczka będzie zaciągnięta na lat 30. Ta uchwała wywołana została obywatelską troską Sejmiku o zapewnienie pracy bezrobotnym. Gdyby wszystkie sejmiki pośpieszyły z taką pomocą miastom i państwu, to napewno znalazłaby się praca w kraju dla wszystkich bezrobotnych i nie potrzeba byłoby wysyłać tysięcy robotników polskich do Francji, czy gdzieindziej, jak to podobno zamierzono.

Gen. Listowski w Warszawie.

Do Warszawy przybył na kilka dni dowódca grupy wojsk, działających w Pińszczyźnie, gen. Listowski, który odwiedził naszą redakcję.

Gen. Listowski przywiózł do Warszawy cenne rękopisy średniowieczne, pochodzące z klasztorów ruskich. Rękopisy te generał złożył w Tow. Opieki nad zabytkami przeszłości.

Jutro gen. Listowski złoży Naczelnikowi Państwa 200.000 grzywien ukraińskich, skonfiskowanych tajnej ukraińskiej organizacji w Brześciu, prowadzącej propagandę antypolską.

Z G. Śląska.

W Kotoczu na Górnym Śląsku umarł w ubiegłą środę proboszcz tamtejszy, b. poseł do parlamentu niemieckiego ks. T. Jankowski, licząc 68 lat życia. Był to jeden z Niewielu księży patrjotów na ziemi górnośląskiej, któremu dobro i szczęście tak kraju ojczystego jak i ludu polskiego szczególnie na Górnym Śląsku, zawsze leżało na sercu. Poza kościołem pracował zmarły gorliwie na niwie społecznej starając się o podniesienie oświaty i dobrobytu wśród ludu.

Niechaj ziemia polsko-śląska, której lepszą dolę całym sercem wyczuć pragnął lekką mu będzie.

Rewolucja na polu lotnictwa.

Wiadomo, że główną przyczyną, która dotychczas tamowała postęp aeronautyki jest bezustanne ryzyko pożaru i eksplozji, na jakie narażone są statki powietrzne sterownicze z powodu wypełniającego je wodoru, który przez każdą szczelinę powłoki może uchodzić, a połączony z powietrzem wytwarza t. zw. mieszaninę wybuchającą. Obecność motoru w statkach powietrznych wzmaga jeszcze tylko niebezpieczeństwo istniejące już i w zwykłych, którym niemniej grożą wypadki bądź to na skutek nieostrożności, bądź wprost skutkiem elektrycznego wyładowania powietrza. Wypadki w ten sposób wywołane nie wchodzą już wcale w rachubę. Rzecz jasna, że w czasie wojny używanie przeciw statkom powietrznym kul eksplodujących i wzniecających pożar pomnożyło oczywiście jeszcze to ryzyko

W celu zapobieżenia temu niebezpieczeństwu technicy wojskowi Anglii i Stanów Zjednoczonych poczęli badać w jaki sposób moznaby balony uczynić niezapalnemi: środek ów został obmyślonym i miał już być zastosowanym do konstrukcji statków sterowniczych całkiem nowego typu, przeznaczonych do bombardowania Berlina, w chwili kiedy zawieszenie broni zostało zawarte. Dziś już nie zachodzi potrzeba trzymania nadal wynalazku tego w tajemnicy.

Polega ona na napełnianiu statków powietrznych nie już, jak dotąd wodorem, ale natomiast helium. Helium jest po wodorze najlżejszym ze znanych gazów: aczkolwiek dwa razy cięższy od wodoru gaz ten jest prawie osiem razem lżejszym od powietrza. Znaczy to, że siła jego wzlotowa jest znaczną. A jest on niezapalnym.

Jeżeli dotychczas nie pomyślano nigdy jeszcze o użyciu helium do napełniania balonów to dlatego tylko, że był to gaz niezmiernie rzadki. Odkryty naprzód w słońcu (jak to wskazuje jego nazwa) znaleziony został potem w gazach niektórych źródeł cieplanych ziemi i w niektórcch minerałach. Istnieje on także w powietrzu, ale w nieskończenie małej ilości.

Aresztowanie Petlury i całego gabinetu ukraińskiego.

„Gazeta Poranna" donosi:

Według wiadomości, nadchodzących z Równa, kapitan Peszpilke aresztował Petlurę wraz z całą ministerjalną i przewiózł do Dolbunow, gdzie ich trzyma pod silną strażą.

W Równie toczą się zacięte walki między zwolennikami Petlury a jego przeciwnikami.

Skutkiem tego wojska ukraińskie zajęte walką domową, nie mogą stawić oporu armji czerwonej, która ciągle posuwa się naprzód.

Sukcesy bolszewików idą na rękę Peszpilke, którego rząd ma silne tendencje bolszewickie.

Rozpowszechniajcie „Kurjer Częstochowski."

TEATR „PARYSKI" ulica Panny Marji Nr, 19.

PROGRAM od soboty 10 do poniedziałku 12 maja 1919 roku.

Muzyka: Oktet Artystyczny pod dyrekcją pana Jerzego Bursika b. dyrektora ork w Zakopanem.

Tylko dla dorosłych!

Książęca MIŁOŚĆ

Dramat życiowy w 6-ciu aktach, zdjęcia Fabr. Gaumonta w Paryżu, w roli głównej

Zuzanna Frandes.

ANONS: z powodu wynajęcia sali w poniedziałek dnia 12 Maja Kinematograficzne przedstawienia rozpoczną się o godzinie 4 m. 30 po poł. do 7 i pół w.

ŚWIERZBĘ leczy radykalnie maść „SCABIOFORM ORAŃSKI" Mocniejsza dla dorosłych i łagodniejsza dla dzieci prowizora farmacji I Orańskiego. Sprzedaż w aptekach i składach aptecznych GŁÓWNA SPRZEDAŻ: Hurtowy skład apteczny **Reingold i Orański** Warszawa Zielna 24 telefon 408 36.

Dachówki żłobiona i karpiówka

Fabryki **Dachówek „Miłosna"**

Wobec dużego zapotrzebowania uprzejmie prosimy pp. odbiorców dla uniknięcia zwłoki w dostawie o wczesne zamówienia

DOM HANDLOWY

Zdzisław Rylski Częstochowa Aleja II № 20 Tel. 93

Doktór **Stefan Pur-ski** choroby skórne i weneryczne przyjmuje od 8—11 r. i od 3—7 wiecz. Częstochowa ul **Kilińskiego № 5** (Piękna) I piętro

Stanisław Romszewicz adwokat przysięgły w Częstochowie ul, Kilińskiego nr. 7 Przyjmuje od 2-ej do 5 ej po południu

Doktór medycyny Edwin PETRYKAT b. lekarz kliniki chorób skórnych Prof. Lessera choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe **ul. Szkolna 6**, I piętro. przyjmuje od 10—1 i 3—6 godz. wiecz.

Dr. TOMASZEWSKI Aleja Nr. 60 dawniej Barbary Nr. 11

Urząd starszych zgromadzenia rzeźniczego zaprasza na zebranie majstrów które odbędzie się dni 11 maja w Sali Stow. Rzem. o godz. 3-ej po poł. Cel zebrania spłacanie się na majstrów, wyzwalanie na czeladzi zapisy uczniów **Zarząd**

Na stacji Włoszczowa zostało skradzione pozwolenie na polowanie Romanowi Barańskiemu Łaskawy znalazca raczy zwrócić do Administracji „Kurjera Częstochowskiego"

Zgubiłem legitymację wydaną przez Dowództwo Straży kolejowej za nr. 2071 na imię Marjana Jedleckiego.

Potrzebna zaraz nauczycielka do chłopca do I-ej klasy. Adres Kurjer Częstochowski Admininistracja

Zginął paszport na nazwisko Jana Ciszewskiego wydany w Zawierciu, odnieść za nagrodą do Admininistracji Kurjera Częst.

Udzielam lekcji gry na skrzypcach jako uczeń głośnego pedagoga Szewczyka w Pradze czeskiej z dyplomem państwowym we Lwowie Stanisław Heynar Dojazd 19 II p. 15 m.

Obiady od 1 do 4 ej i całodzienne Stołowanie Kościuszki № 22

Organista potrzebny parafja 6 tysięczna Wiadomość Administracja „Kurjera Częstochowskiego"

Sprzedam dom z ogrodem na bardzo dogodnych warunkach. Warszawska 109.

Redaktor odpowiedzialny A. Gmachowski. Wydawca A. Otrąbek Kierownik literacki Ks. W. Kneblewski

Odbito w drukarni „Udziałowej"